

Nâng cao hiệu quả thực hiện chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên (từ thực tiễn thành phố Sầm Sơn, tỉnh Thanh Hóa)

Ngày nhận bài: 13/06/2025 | Ngày phản biện: 15/06/2025 | Ngày xuất bản: 25/06/2025

Tác giả: Phạm Thị Hoa (Học viện Báo chí và Tuyên truyền); Nguyễn Hữu Bằng (Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật)

Tóm tắt: Trong tiến trình xây dựng và phát triển đất nước Việt Nam, con người luôn được xác định là trung tâm, là chủ thể và là mục tiêu của mọi chiến lược phát triển. Trong các nhóm xã hội, thanh niên – với tư cách là một bộ phận dân số có quy mô lớn, có trí tuệ, khát vọng cống hiến và khả năng thích ứng cao – giữ vị trí đặc biệt quan trọng. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh yêu cầu phát triển con người toàn diện, xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao, trong đó thanh niên là lực lượng xung kích, tiên phong trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập quốc tế và bảo vệ Tổ quốc. Quá trình tổ chức thực hiện các chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên thời gian qua đã đạt được nhiều kết quả quan trọng, nhưng cũng chịu nhiều thách thức, nhất là trong bối cảnh mới như cách mạng công nghiệp lần thứ tư, chuyển đổi số, những tác động hậu COVID-19, và chủ trương tinh giản bộ máy của hệ thống chính trị hiện nay. Là một trong những địa bàn có tốc độ phát triển kinh tế – xã hội nhanh, đặc biệt về mảng du lịch – dịch vụ, để trở thành trung tâm du lịch chất lượng cao của khu vực Bắc Trung Bộ, thành phố Sầm Sơn, tỉnh Thanh Hóa cần một lực lượng lao động trẻ có chất lượng, năng động, chuyên nghiệp và có ý thức chính trị – xã hội vững vàng.

1. Khái quát về chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên

“Việc làm” là một phạm trù kinh tế – xã hội cơ bản, gắn bó mật thiết với quá trình sản xuất, tái sản xuất và phân phối của nền kinh tế. Nó không chỉ đơn thuần là hoạt động tạo ra thu nhập, mà còn là điều kiện để con người khẳng định vai trò xã hội, phát triển bản thân và đóng góp cho sự phát triển của cộng đồng. Việc làm ổn định và bền vững

được xem là một trong những yếu tố thiết yếu để giảm nghèo, bảo đảm an sinh xã hội và duy trì trật tự, ổn định xã hội; là một hiện tượng kinh tế - xã hội có tính đa chiều, không chỉ gắn liền với sinh kế và thu nhập, mà còn phản ánh mức độ phát triển của nền kinh tế, chất lượng nguồn nhân lực và mức độ tiến bộ của xã hội. Tạo việc làm không chỉ là kết quả của tăng trưởng kinh tế mà còn là nhiệm vụ chính trị của các quốc gia nhằm bảo đảm quyền làm việc – một quyền cơ bản của con người được quy định trong Hiến pháp⁽¹⁾ và các công ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên. “Đặc biệt đối với thanh niên, nhóm xã hội có vị trí đặc biệt trong cấu trúc dân số của mỗi quốc gia, tạo việc làm gắn liền với phát triển nguồn nhân lực trẻ, khai thác hiệu quả “dân số vàng” và bảo đảm ổn định xã hội trong dài hạn”⁽²⁾.

Chính sách hỗ trợ tạo việc làm là một bộ phận cấu thành quan trọng trong hệ thống chính sách xã hội của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, phản ánh mối quan hệ biện chứng giữa phát triển kinh tế và bảo đảm quyền con người⁽³⁾. “Đây không chỉ là tập hợp các giải pháp hành chính – kỹ thuật nhằm giải quyết vấn đề thất nghiệp hay thiếu việc làm, mà là công cụ điều tiết vĩ mô có định hướng chiến lược”⁽⁴⁾, “nhằm hiện thực hóa quyền được làm việc – một quyền hiến định và là nền tảng để công dân thực hiện các quyền dân sự, chính trị, kinh tế – xã hội khác”⁽⁵⁾. Chính sách hỗ trợ tạo việc làm cần được quan niệm như một chính sách phát triển con người toàn diện, gắn kết chặt chẽ giữa giáo dục – đào tạo, thị trường lao động và hệ thống an sinh xã hội, trên cơ sở tôn trọng phẩm giá, năng lực lựa chọn và cơ hội phát triển của mỗi cá nhân.

Về nội dung, chính sách hỗ trợ tạo việc làm là một chính sách liên ngành, liên lĩnh vực và đa tầng cấp, bao gồm nhiều nhóm giải pháp nhằm bảo đảm cả về cơ hội tiếp cận, chất lượng việc làm và sự phát triển bền vững của lực lượng lao động trẻ – đặc biệt là thanh niên. Nội dung cốt lõi của chính sách này có thể được cấu trúc theo bốn nhóm chủ yếu gồm: nhóm chính sách về giáo dục – đào tạo nghề nghiệp; nhóm chính sách tín dụng tạo việc làm; nhóm chính sách khuyến khích khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo; nhóm chính sách kết nối thị trường lao động và phát triển kỹ năng chuyển đổi. Tổng thể các nội dung trên không chỉ thể hiện vai trò của Nhà nước trong hỗ trợ thanh niên khởi nghiệp, lập nghiệp, mà còn góp phần tái cấu trúc thị trường lao động theo hướng hiện đại, bình đẳng và bao trùm – đúng với tinh thần “không để ai bị bỏ lại phía sau” trong tiến trình phát triển đất nước.

Đánh giá hiệu quả thực hiện chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên là một nội dung quan trọng, vừa phục vụ yêu cầu quản lý nhà nước, vừa giúp điều chỉnh chính sách phù hợp với thực tiễn và nhu cầu của đối tượng thụ hưởng. Hiệu quả của chính sách không chỉ được đo bằng các kết quả đầu ra định lượng, mà còn thể hiện ở mức độ đáp ứng mục tiêu chiến lược, khả năng thích ứng với biến động và mức độ hài lòng của thanh niên. Các tiêu chí đánh giá cần toàn diện, đảm bảo phản ánh đúng bản chất, quy mô, phạm vi và chất lượng thực thi chính sách tại địa bàn cấp huyện. Có thể xác lập các nhóm tiêu chí đánh giá như sau: “Tiêu chí về mức độ hoàn thành mục tiêu kế hoạch; Tiêu chí về chất lượng việc làm; Tiêu chí về khả năng tiếp cận và bao phủ chính sách; Tiêu chí về mức độ hài lòng của thanh niên và cộng đồng; Tiêu chí về tính hiệu lực, hiệu quả hành chính và chi phí chính sách; Tiêu chí về khả năng thích ứng và đổi mới chính sách”⁽⁶⁾.

2. Thực tiễn thực hiện chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên trên địa bàn thành phố Sầm Sơn, tỉnh Thanh Hóa trong giai đoạn 2020-2024

Thành phố Sầm Sơn, với lợi thế là đô thị ven biển nằm ở phía Đông tỉnh Thanh Hóa, giáp biển Đông, gần các tuyến giao thông huyết mạch như quốc lộ 47, Đại lộ Nam Sông Mã, đường ven biển và gần sân bay Thọ Xuân, sở hữu tiềm năng lớn trong phát triển kinh tế biển, du lịch, thương mại – dịch vụ và các ngành phụ trợ. Những ngành này có đặc điểm là sử dụng nhiều lao động phổ thông, lao động thời vụ và lao động trẻ – phù hợp với đặc điểm của lực lượng thanh niên hiện nay. Địa hình ven biển cùng khí hậu nhiệt đới gió mùa mang lại điều kiện thuận lợi để phát triển các ngành nghề truyền thống như khai thác, chế biến thủy hải sản, nuôi trồng hải sản, vận tải biển, dịch vụ hậu cần nghề cá... Đây là những ngành có khả năng tạo ra việc làm tại chỗ cho thanh niên, nhất là với nhóm thanh niên chưa qua đào tạo hoặc có trình độ thấp.

Ngoài ra, cảnh quan thiên nhiên đẹp, khí hậu ôn hòa và bãi biển nổi tiếng từ lâu đã định vị Sầm Sơn như một trung tâm du lịch biển cấp quốc gia. Chính sự phát triển nhanh của du lịch kéo theo nhu cầu lớn về lao động trẻ trong các lĩnh vực như nhà hàng, khách sạn, dịch vụ lữ hành, hướng dẫn viên, vận tải du lịch, các mô hình kinh doanh hộ cá thể, khởi nghiệp du lịch... Vị trí gần trung tâm tỉnh và các trục giao thông quan trọng tạo điều kiện thuận lợi cho việc tổ chức các lớp đào tạo nghề, tư vấn việc làm, kết nối thị trường lao động, hỗ trợ khởi nghiệp. Trong những năm gần đây, “thành

phố Sầm Sơn đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng về tăng trưởng kinh tế, cải thiện hạ tầng và chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tạo tiền đề thuận lợi để triển khai các chính sách hỗ trợ việc làm cho thanh niên một cách hiệu quả hơn”⁽⁷⁾.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả tích cực, sự phát triển kinh tế – xã hội của thành phố Sầm Sơn vẫn bộc lộ những tồn tại có ảnh hưởng không nhỏ đến việc làm của thanh niên. Trong khi đó, “hệ thống đào tạo nghề và hướng nghiệp tại Sầm Sơn vẫn còn manh mún, thiếu sự liên kết chặt chẽ giữa nhà trường, doanh nghiệp và chính quyền địa phương”⁽⁸⁾. Đây là rào cản lớn trong việc nâng cao năng lực cạnh tranh của lao động trẻ và hạn chế hiệu quả của các chính sách hỗ trợ tạo việc làm.

Quá trình triển khai thực hiện chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên trên địa bàn thành phố Sầm Sơn, tỉnh Thanh Hóa thời gian qua đã đạt được những kết quả rất tích cực như sau:

Thứ nhất, về mức độ hoàn thành mục tiêu kế hoạch: Thành phố đã vượt kế hoạch tạo việc làm mới cho thanh niên. Theo báo cáo của Phòng Lao động – Thương binh và Xã hội, tổng số lao động được tạo việc làm giai đoạn 2021–2024 là khoảng 7.500 người, trong đó thanh niên chiếm hơn 58% (tương đương hơn 4.350 người). “Tỷ lệ thanh niên được giới thiệu việc làm và có việc làm ổn định sau 3–6 tháng đạt trên 68%. Hơn 1.800 lượt thanh niên được hỗ trợ đào tạo nghề, trong đó khoảng 63% có việc làm phù hợp sau tốt nghiệp. Các chương trình tín dụng tạo việc làm từ Quỹ Quốc gia về việc làm đã giải ngân đúng đối tượng và đúng hạn cho hơn 350 hồ sơ vay vốn của thanh niên”⁽⁹⁾.

Thứ hai, về chất lượng việc làm: Nhiều việc làm mới có mức thu nhập ổn định, trung bình từ 6–9 triệu đồng/tháng, tập trung trong lĩnh vực du lịch, thương mại, dịch vụ và nuôi trồng thủy sản. Một tỷ lệ đáng kể thanh niên làm việc trong các cơ sở chính quy được tham gia bảo hiểm xã hội (ước khoảng 45%). “Khoảng 70% người học nghề sau đào tạo được bố trí công việc tương ứng với chuyên ngành”⁽¹⁰⁾. “Thành phố cũng ghi nhận gần 50 mô hình khởi nghiệp cá thể hoặc tổ hợp tác thanh niên có hiệu quả kinh tế, tạo việc làm tại chỗ cho khoảng 300 người lao động trẻ”⁽¹¹⁾.

Thứ ba, về khả năng tiếp cận và bao phủ chính sách: Các chương trình hỗ trợ tạo việc làm được triển khai tương đối đồng đều trên tất cả 11 xã, phường. Tỷ lệ thanh niên

trong độ tuổi lao động được tiếp cận thông tin và ít nhất một chính sách tạo việc làm đạt khoảng 65%. Đặc biệt, “trong năm 2023–2024, thành phố đã mở rộng chính sách tới nhóm thanh niên yếu thế, thanh niên vùng biển, thanh niên hồi hương sau xuất khẩu lao động không thành công”⁽¹²⁾. Tỷ lệ bao phủ theo nhóm giới tính, khu vực cư trú tương đối cân đối, phản ánh sự công bằng trong tiếp cận chính sách.

Thứ tư, về mức độ hài lòng của thanh niên và cộng đồng: Kết quả khảo sát nội bộ (năm 2023) do Đoàn Thanh niên Thành phố Sầm Sơn phối hợp với Phòng LĐTB&XH tổ chức khảo sát trên 300 thanh niên cho thấy, trên 78% thanh niên tham gia cho biết hài lòng với dịch vụ tư vấn việc làm, đào tạo nghề, vay vốn và hỗ trợ khởi nghiệp. Mức độ tin tưởng vào hiệu quả chính sách tăng dần qua các năm; thanh niên cũng thể hiện mức độ sẵn sàng cao trong việc tham gia các chương trình khởi nghiệp, phát triển nghề nghiệp do địa phương tổ chức.

Thứ năm, về hiệu lực, hiệu quả hành chính và chi phí chính sách: Thành phố đã ứng dụng phần mềm quản lý hồ sơ và quy trình một cửa trong xử lý chính sách việc làm. “Tỷ lệ giải quyết hồ sơ đúng hạn đạt 92%, tỷ lệ sai sót dưới 3%. Mức chi phí hành chính bình quân cho mỗi hồ sơ hỗ trợ việc làm trong giai đoạn 2020–2024 được đánh giá tiết kiệm hơn 12% so với giai đoạn 2016–2020”⁽¹³⁾. Việc tổ chức các phiên giao dịch việc làm, lớp đào tạo nghề đều có biên bản giám sát độc lập và báo cáo công khai.

Thứ sáu, về khả năng thích ứng và đổi mới chính sách: Sầm Sơn đã đẩy mạnh ứng dụng chuyển đổi số trong quản lý lao động trẻ. Tỷ lệ số hóa hồ sơ thanh niên đạt khoảng 75% tổng số hồ sơ hỗ trợ việc làm. Thành phố xây dựng cổng tư vấn nghề nghiệp trực tuyến, triển khai đăng ký thông tin tìm việc làm qua mã QR. Một số cơ sở đào tạo nghề đã cập nhật chương trình giảng dạy theo nhu cầu lao động ngành du lịch, logistics và kinh tế số. Đồng thời, chính quyền cũng huy động hiệu quả sự tham gia của các doanh nghiệp như Tập đoàn Thanh Hoa, Công ty Long Thành Travel,.. cùng với Đoàn Thanh niên Thành phố Sầm Sơn và Hội Chữ Thập Đỏ Thành phố vào quá trình thực hiện chính sách.

Như vậy, các thành tựu đạt được trong giai đoạn 2021–2024 cho thấy hiệu quả rõ rệt về cả chiều rộng lẫn chiều sâu của chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên tại

thành phố Sầm Sơn, phù hợp với định hướng phát triển kinh tế biển – dịch vụ và các mục tiêu của Chương trình quốc gia về việc làm giai đoạn 2021–2025.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả tích cực trên, việc thực hiện chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên trên địa bàn thành phố Sầm Sơn còn những hạn chế, bất cập như sau:

Thứ nhất, mức độ bao phủ chính sách chưa toàn diện, còn bỏ sót các nhóm thanh niên yếu thế. “Các nhóm như thanh niên khuyết tật, thanh niên hoàn lương, thanh niên ở vùng ven biển hoặc các xã mới sáp nhập sau khi mở rộng địa giới hành chính thường gặp khó khăn trong việc tiếp cận thông tin, hồ sơ, quy trình thụ hưởng chính sách hỗ trợ việc làm”⁽¹⁴⁾. Do chưa có hệ thống dữ liệu riêng và cập nhật thường xuyên về đặc điểm, nhu cầu, kỹ năng của nhóm thanh niên yếu thế, chính quyền địa phương gặp khó trong việc thiết kế chính sách đặc thù, mang tính “đo ni đóng giày”. Việc này dẫn tới tình trạng tiếp cận không đồng đều, chính sách chưa thực sự chạm đến những người cần được ưu tiên nhất.

Thứ hai, khả năng tiếp cận chính sách tại cấp cơ sở còn nhiều rào cản. Một số phường ven đô hoặc địa bàn xa trung tâm hành chính thành phố như xã Quảng Đại, Quảng Hưng và Quảng Minh còn thiếu hạ tầng công nghệ thông tin, gây khó khăn trong việc tra cứu thông tin tuyển dụng, đăng ký vay vốn trực tuyến hoặc nộp hồ sơ hỗ trợ học nghề. Bên cạnh đó, lực lượng cán bộ làm công tác tư vấn, hướng nghiệp tại cơ sở phần lớn là kiêm nhiệm, chưa được đào tạo bài bản về kỹ năng tư vấn nghề, đánh giá năng lực thanh niên và kết nối thị trường lao động. Tình trạng này khiến việc triển khai các chương trình tư vấn – giới thiệu việc làm ở cơ sở còn mang tính hình thức, thiếu chiều sâu và hiệu quả.

Thứ ba, “chất lượng đầu ra của hoạt động đào tạo nghề chưa thực sự đáp ứng yêu cầu thị trường. Mặc dù số lượng lớp đào tạo nghề tăng lên hàng năm, song tỷ lệ thanh niên sau đào tạo có việc làm ổn định, đúng chuyên ngành đào tạo còn thấp”⁽¹⁵⁾. Một trong những nguyên nhân chính là sự thiếu gắn kết giữa ba chủ thể: cơ sở đào tạo nghề – doanh nghiệp – cơ quan quản lý nhà nước. Chương trình đào tạo còn nặng lý thuyết, thiếu cập nhật xu thế thị trường, chưa có cơ chế “đặt hàng” giữa doanh nghiệp và cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Việc thiếu chính sách khuyến khích doanh nghiệp

tham gia vào quá trình đào tạo, tuyển dụng sau đào tạo khiến cho nhiều lớp nghề mang tính chất “đào tạo xong rồi để đấy”, làm giảm niềm tin của thanh niên và người dân đối với chính sách công.

Thứ tư, hệ sinh thái hỗ trợ khởi nghiệp cho thanh niên chưa hình thành rõ nét. “Các hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp – lập nghiệp mới dừng lại ở mức cung cấp vốn vay, tập huấn kỹ năng cơ bản mà chưa có cơ chế toàn diện để hỗ trợ thanh niên từ ý tưởng, ươm tạo đến thương mại hóa và mở rộng quy mô dự án. Nhiều thanh niên sau khi được cấp vốn từ Quỹ Quốc gia về việc làm hoặc các nguồn hỗ trợ khởi nghiệp lại không đủ kỹ năng quản lý, thiếu kinh nghiệm vận hành kinh doanh, không có cố vấn chuyên môn, dẫn đến rủi ro cao, tỷ lệ thất bại lớn”⁽¹⁶⁾. Việc thiếu vắng các trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp, không gian làm việc chung (co-working space), hay mạng lưới cố vấn khởi nghiệp (mentor network) cũng là nguyên nhân khiến nhiều ý tưởng không thể thành hình, đi vào thực tế.

Tổng thể, những hạn chế nêu trên cho thấy vẫn còn khoảng cách nhất định giữa mục tiêu chính sách và hiệu quả thực thi thực tế. Việc xác định đúng và đầy đủ các điểm nghẽn sẽ là cơ sở quan trọng để thành phố Sầm Sơn xây dựng các giải pháp đổi mới chính sách, hoàn thiện hệ thống hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên theo hướng thực chất, đồng bộ và bền vững hơn trong giai đoạn tới.

Những hạn chế trong quá trình thực hiện chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên tại thành phố Sầm Sơn bắt nguồn từ cả nguyên nhân chủ quan và khách quan, trong đó có những yếu tố mang tính hệ thống, cần được nhận diện đầy đủ để có căn cứ hoạch định giải pháp điều chỉnh trong giai đoạn tiếp theo. Những nguyên nhân có thể được nhận diện gồm: Nguyên nhân về thể chế – chính sách chưa theo kịp thực tiễn; Nguyên nhân từ tổ chức thực thi thiếu đồng bộ và thiếu nhân lực chuyên trách; Năng lực dự báo và nghiên cứu thị trường lao động tại địa phương còn hạn chế; Thiếu hệ sinh thái hỗ trợ khởi nghiệp và dịch vụ hậu khởi nghiệp. Các nguyên nhân này không chỉ là những rào cản mang tính kỹ thuật – hành chính, mà còn phản ánh những thách thức về năng lực quản trị công trong bối cảnh chuyển đổi kinh tế – xã hội hiện nay. Việc nhận diện và phân tích đầy đủ các nguyên nhân sẽ là cơ sở quan trọng để xây dựng các giải pháp đồng bộ nhằm nâng cao hiệu quả thực thi chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên trên địa bàn thành phố Sầm Sơn trong thời gian tới.

3. Một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả thực hiện chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên trên địa bàn thành phố Sầm Sơn, tỉnh Thanh Hóa thời gian tới

Từ thực tiễn thực hiện chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên trên địa bàn Thành phố Sầm Sơn, tỉnh Thanh Hóa thời gian qua, có thể đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả thực hiện chính sách này trên địa bàn trong thời gian tới như sau:

Thứ nhất, cần tăng cường truyền thông, nâng cao nhận thức xã hội về chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên trên địa bàn thành phố Sầm Sơn. Một trong những nguyên nhân dẫn đến hiệu quả thực hiện chính sách còn hạn chế là do nhiều đối tượng chính sách chưa hiểu và tiếp cận được chính sách này. Chính vì vậy, cần tăng cường truyền thông thông qua các kênh cả trực tiếp và gián tiếp, chú ý đến tính đặc thù của đối tượng chính sách là thanh niên để thiết kế các hình thức và nội dung truyền thông, lựa chọn các kênh truyền thông phù hợp và tăng tính hiệu quả. Không chỉ truyền thông đến các đối tượng chính sách mà còn cần mở rộng công tác truyền thông đến toàn xã hội nhằm nâng cao nhận thức về chính sách, trong đó hướng đến gia đình của thanh niên, và cũng cần truyền thông để hiểu đúng về chính sách cho ngay chính đội ngũ cán bộ thực thi chính sách này ở địa phương. Phát huy vai trò của Đoàn Thanh niên và các tổ chức chính trị - xã hội, kết hợp với các đơn vị sử dụng lao động trong quá trình này.

Thứ hai, chú trọng hoàn thiện thể chế, chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên. Thể chế chính sách là nền tảng pháp lý quan trọng, định hình khung khổ hành động và quyết định trực tiếp đến hiệu quả thực thi các chương trình hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực trẻ. Trong bối cảnh thành phố Sầm Sơn đang từng bước chuyển mình trở thành đô thị du lịch – dịch vụ trọng điểm ven biển phía Bắc, thì yêu cầu về một hệ thống thể chế chính sách năng động, linh hoạt và phù hợp với đặc thù địa phương càng trở nên cấp thiết. Cần xây dựng và ban hành các quy định mang tính hướng dẫn chi tiết về chính sách tạo việc làm cho thanh niên tại cấp tỉnh, theo hướng phân nhóm đối tượng rõ ràng, cụ thể hóa các tiêu chí về điều kiện thụ hưởng, mức hỗ trợ và quy trình thực hiện. Trên cơ sở đó, thành phố Sầm Sơn có thể vận dụng linh hoạt để điều

chính cho phù hợp với tình hình địa phương, đặc biệt đối với nhóm thanh niên yếu thế như: thanh niên khuyết tật, thanh niên chưa hoàn thành phổ thông, thanh niên tái hòa nhập cộng đồng, thanh niên vùng biển chuyển đổi nghề. Việc thể chế hóa chính sách theo hướng tiếp cận lấy người thụ hưởng làm trung tâm sẽ góp phần gia tăng tính công bằng, nâng cao khả năng bao phủ và khơi thông động lực tiếp cận chính sách.

Bên cạnh đó, cần tiến tới tích hợp các chính sách phân tán hiện nay như: chính sách tín dụng tạo việc làm, chương trình đào tạo nghề ngắn hạn, tư vấn hướng nghiệp, khuyến khích khởi nghiệp, phát triển kỹ năng mềm... vào một chương trình tổng thể, có tên gọi thống nhất, có đầu mối điều phối rõ ràng và có lộ trình thực hiện cụ thể. Điểm đột phá trong xây dựng thể chế hiện nay cần phải được gắn với yêu cầu hiện đại hóa quản lý nhà nước thông qua số hóa hệ thống chính sách. Theo đó, việc thiết lập nền tảng cơ sở dữ liệu số đồng bộ, liên thông giữa dữ liệu dân cư (Cơ sở dữ liệu quốc gia) và dữ liệu thị trường lao động tại địa phương là điều kiện tiên quyết để cá thể hóa chính sách theo từng nhóm thanh niên. Trên nền tảng đó, việc rà soát, xác minh thông tin, phân loại nhu cầu và hỗ trợ theo hồ sơ số hóa sẽ giúp đảm bảo tính công bằng, chính xác, minh bạch và hiệu quả trong thực hiện chính sách.

Thứ ba, nâng cao hiệu quả phối hợp và năng lực của các chủ thể tổ chức thực thi chính sách trong quá trình thực hiện chính sách này. Thực tiễn thành phố Sầm Sơn cho thấy, năng lực thực thi chính sách hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên tại cấp xã, phường còn nhiều hạn chế, cả về nguồn nhân lực, phương thức quản trị và cơ chế phối hợp liên ngành. Cần triển khai xây dựng khung vị trí việc làm chuyên trách trong lĩnh vực hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên tại cấp xã, phường, được quy định rõ ràng trong đề án vị trí việc làm của từng đơn vị hành chính.

UBND Thành phố Sầm Sơn cần tổ chức thường xuyên các khóa bồi dưỡng, tập huấn chuyên sâu dành cho đội ngũ cán bộ này về nghiệp vụ tư vấn hướng nghiệp, kỹ năng giao tiếp với thanh niên, sử dụng phần mềm dự báo lao động và khai thác dữ liệu từ hệ thống thông tin việc làm. Song song với nâng cao chất lượng nhân lực cơ sở, một giải pháp mang tính cấu trúc là xây dựng quy chế phối hợp liên ngành giữa các đơn vị hữu quan, bao gồm: Phòng Lao động – Thương binh và Xã hội, Phòng Giáo dục và Đào tạo, Trung tâm Giáo dục nghề nghiệp – Giáo dục thường xuyên, Đoàn Thanh niên, Hội Liên hiệp Phụ nữ, Hội Nông dân và đại diện doanh nghiệp trên địa bàn. Cần phát huy

vai trò đồng hành của các tổ chức chính trị – xã hội, trong đó, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam và các hội nghề nghiệp phải trở thành lực lượng nòng cốt trong triển khai các chương trình tư vấn nghề nghiệp, đào tạo kỹ năng mềm, hỗ trợ kỹ năng tìm việc, khởi sự doanh nghiệp cho thanh niên. Cơ chế phối hợp ba bên giữa Nhà nước – tổ chức xã hội – doanh nghiệp trong hỗ trợ thanh niên cần được thiết lập vững chắc, có cơ chế ràng buộc trách nhiệm và hỗ trợ lẫn nhau.

Đặc biệt, cần xây dựng cơ chế chia sẻ thông tin, dữ liệu thường xuyên và liên thông giữa các bên nhằm bảo đảm quá trình thực hiện diễn ra đồng bộ, minh bạch, tránh chồng chéo và lãng phí nguồn lực. Đối với thành phố Sầm Sơn – một đô thị biển đang từng bước khẳng định vai trò là trung tâm du lịch trọng điểm quốc gia của tỉnh Thanh Hóa và khu vực Bắc Trung Bộ – yêu cầu nâng cao năng lực dự báo thị trường lao động càng trở nên cấp thiết, nhất là trong điều kiện cơ cấu lao động biến động mạnh theo mùa vụ, ngành nghề và phân bố không đồng đều giữa các khu vực ven biển, nội thị và ngoại thành.

Bốn là, chú trọng xây dựng hệ sinh thái hỗ trợ khởi nghiệp cho thanh niên. Trong thời gian gần đây, thành phố Sầm Sơn đang đứng trước yêu cầu cấp bách phải phát triển nguồn lực nội sinh, trong đó, khởi nghiệp thanh niên giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Thực tiễn cho thấy, “những năm gần đây, nhiều thanh niên trên địa bàn thành phố đã thể hiện khát vọng khởi nghiệp trong các lĩnh vực như dịch vụ lưu trú – du lịch, ẩm thực địa phương, sản phẩm OCOP, nuôi trồng và chế biến hải sản theo quy mô hộ gia đình. Tuy nhiên, hệ thống hỗ trợ khởi nghiệp hiện nay vẫn còn manh mún, thiếu tính liên kết và thiếu các thiết chế trung gian có khả năng kết nối đồng bộ giữa ý tưởng – nguồn lực – kỹ năng – thị trường”⁽¹⁷⁾. Đây là điểm nghẽn lớn trong quá trình hình thành một hệ sinh thái khởi nghiệp bền vững, toàn diện và thích ứng tại cấp địa phương.

Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn đó, giải pháp trung tâm là thành phố Sầm Sơn cần khẩn trương xây dựng và triển khai Đề án "Phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo cho thanh niên thành phố Sầm Sơn đến năm 2030", do UBND thành phố chủ trì, phối hợp với các sở, ngành và tổ chức chính trị – xã hội. Việc xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp không chỉ dừng lại ở việc tạo điều kiện ban đầu cho các dự án khởi

nghiệp, mà còn phải bảo đảm duy trì và phát triển chúng theo hướng bền vững, thích ứng với điều kiện địa phương và xu thế hội nhập. Một giải pháp đột phá là thành lập Quỹ hỗ trợ thanh niên khởi nghiệp, có sự tham gia đóng góp từ ngân sách địa phương, các doanh nghiệp lớn trên địa bàn, các tổ chức tài chính vi mô, các quỹ đầu tư thiên thần và các nguồn vốn xã hội hóa. Đặc biệt, thành phố cần phát huy vai trò kết nối của chính quyền cấp cơ sở với các vườn ươm doanh nghiệp, trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp của tỉnh Thanh Hóa và các đơn vị nghiên cứu, trường đại học như Đại học Hồng Đức, Đại học Thương mại, Viện Phát triển doanh nhân... nhằm đưa chuyên gia, cố vấn và huấn luyện viên khởi nghiệp về hỗ trợ trực tiếp cho thanh niên trong quá trình xây dựng và triển khai dự án.

KẾT LUẬN

Những kết quả đạt được trong công tác hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên tại Thành phố Sầm Sơn, tỉnh Thanh Hóa – một địa phương đang chuyển mình mạnh mẽ theo định hướng phát triển kinh tế biển, đô thị du lịch hiện đại và thông minh thời gian qua là đáng ghi nhận, góp phần từng bước nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trẻ, giải quyết sinh kế, thúc đẩy khởi nghiệp và ổn định xã hội. Tuy nhiên, thực tiễn cũng cho thấy còn tồn tại không ít bất cập, cả về thể chế chính sách, năng lực tổ chức thực thi, chất lượng đào tạo nghề, hiệu quả kết nối thị trường lao động và mức độ tham gia của thanh niên trong các chương trình hỗ trợ. Việc thiếu các chính sách đặc thù cho thanh niên yếu thế, hạn chế trong dự báo thị trường lao động, chưa có hệ sinh thái khởi nghiệp hoàn chỉnh, cũng như công tác giám sát đánh giá còn mang tính hình thức... là những rào cản cần được tháo gỡ một cách căn cơ, bài bản và đồng bộ./.

Tài liệu tham khảo

- (1) Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, Hiến pháp nước CHXHCN Việt Nam, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, 2013.
- (2) Trần Văn Khánh, "Tiếp cận quyền được làm việc trong nhà nước pháp quyền XHCN," Tạp chí Lý luận Chính trị, số 10, tr. 17–25, 2021.
- (3) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Tập I, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021.
- (4) Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội, Chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021–2030, Hà Nội, 2021.

- (5) Nguyễn Thị Thu Hương, "Giải pháp nâng cao hiệu quả chính sách việc làm thanh niên trong bối cảnh chuyển đổi số," Tạp chí Khoa học Chính trị, số 4, tr. 45–52, 2022.
- (6) Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, "Giáo trình Quản lý hành chính nhà nước", Nxb Lý luận chính trị, Hà Nội, 2022
- (7) UBND thành phố Sầm Sơn, Báo cáo tình hình phát triển kinh tế – xã hội giai đoạn 2020–2024, Thanh Hóa, 2024.
- (8) UBND TP. Sầm Sơn. Kế hoạch phát triển kinh tế – xã hội thành phố Sầm Sơn giai đoạn 2021–2030. Sầm Sơn, 2022.
- (9) UBND thành phố Sầm Sơn, Báo cáo tình hình phát triển kinh tế – xã hội giai đoạn 2020–2024, Thanh Hóa, 2024.
- (10) Tổng cục Thống kê, Niên giám thống kê tỉnh Thanh Hóa 2023, Nxb. Thống kê, Hà Nội, 2024.
- (11) UBND thành phố Sầm Sơn, Báo cáo tình hình phát triển kinh tế – xã hội giai đoạn 2020–2024, Thanh Hóa, 2024.
- (12) UBND thành phố Sầm Sơn. Báo cáo đánh giá thực trạng phối hợp thực hiện các chương trình việc làm cho thanh niên giai đoạn 2020–2024. Thanh Hóa, 2024.
- (13) UBND thành phố Sầm Sơn. Báo cáo đánh giá thực trạng phối hợp thực hiện các chương trình việc làm cho thanh niên giai đoạn 2020–2024. Thanh Hóa, 2024.
- (14) UBND thành phố Sầm Sơn. Báo cáo đánh giá thực trạng phối hợp thực hiện các chương trình việc làm cho thanh niên giai đoạn 2020–2024. Thanh Hóa, 2024.
- (15) Trung tâm Dịch vụ việc làm Thanh Hóa, "Báo cáo kết quả tư vấn và giới thiệu việc làm giai đoạn 2020–2023," Thanh Hóa, 2023.
- (16) Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tỉnh Thanh Hóa, "Báo cáo công tác hỗ trợ thanh niên lập thân, lập nghiệp giai đoạn 2020–2023," Thanh Hóa, 2023.
- (17) UBND thành phố Sầm Sơn. Báo cáo đánh giá thực trạng phối hợp thực hiện các chương trình việc làm cho thanh niên giai đoạn 2020–2024. Thanh Hóa, 2024.